

© Consiliul Europei/Curtea Europeană a Drepturilor Omului, 2012. Prezenta traducere a fost efectuată cu sprijinul Fondului Fiduciar pentru Drepturile Omului al Consiliului Europei (www.coe.int/humanrightstrustfund). Această traducere nu obligă Curtea. Pentru mai multe informații, a se vedea indicația cu privire la drepturile de autor de la sfârșitul acestui document.

© Council of Europe/European Court of Human Rights, 2012. This translation was commissioned with the support of the Human Rights Trust Fund of the Council of Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). It does not bind the Court. For further information see the full copyright indication at the end of this document.

© Conseil de l'Europe/Cour européenne des droits de l'homme, 2012. La présente traduction a été effectuée avec le soutien du Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme du Conseil de l'Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). Elle ne lie pas la Cour. Pour plus de renseignements veuillez lire l'indication de copyright/droits d'auteur à la fin du présent document.

Notă de informare privind jurisprudența Curții nr. 110

Iulie 2008

Partidul Muncitoresc Georgian c. Georgiei - 9103/04

Hotărâre 8.7.2008 [Secția II]

Articolul 3 al Protocolului nr. 1

Libera exprimare a opiniei poporului

Dreptul de a candida în alegeri

Introducerea unui sistem participativ de înscriere pe listele electorale cu puțin timp înainte de alegeri și într-un context politic "post-revoluționar", cu scopul remedierii problemei listelor electorale haotice: *neviolare*

Lipsa probelor de abuz de putere sau de fraudă electorală invocate în sprijinul unei plângeri privind existența unei majorități pro-prezidențiale în comisiile electorale la toate nivelurile: *neviolare*

Excluderea ilegală și nejustificată a două circumscripții electorale din totalizarea voturilor la nivel național: *violare*

În fapt: În noiembrie 2003 în Georgia au avut loc alegeri parlamentare generale. Rezultatul alegerilor trebuia să fie stabilit în baza a două sisteme de vot: votul majoritar și reprezentarea proporțională. Partidul Muncitoresc Georgian a obținut 12.04% din sufragiile exprimate în cadrul reprezentării proporționale, ceea ce corespundea unui număr de 20 de locuri din cele 150 din Parlament, rezervate candidaților de pe listele de partid. Manifestanții care protestau pe motiv că alegerile ar fi fost fraudate, cerând demisia președintelui georgian Eduard Shevardnadze, au întrerupt prima sesiune a Parlamentului nou format ("Revoluția Trandafirilor"). Președintele Shevardnadze a demisionat iar Curtea Supremă a Georgiei a anulat rezultatele reprezentării proporționale obținute la alegerilor generale. Ulterior s-a

decis ca alegerile prezidențiale să aibă loc în ianuarie 2004 iar alegerile parlamentare repetate au fost, în cele din urmă, programate pentru 28 martie 2004. Comisia Electorală Centrală (CEC) a adoptat o decizie prin care a obligat circumscripțiile electorale să publice listele electorale provizorii iar pe alegători să se prezinte pentru a verifica dacă numele lor apăreau în liste și, dacă era cazul, să ceară rectificarea. După mai multe plângeri privind nereguli comise în timpul votării la alegerile din 28 martie, CEC a anulat rezultatele din circumscripțiile electorale Kobuleti și Khulo din Republica Autonomă Ajaria și a stabilit data de 18 aprilie 2004 ca dată pentru repetarea votării. Cu toate acestea, secțiile de votare din acele două regiuni nu au putut fi deschise în ziua respectivă din cauza tensiunilor dintre autoritățile centrale și cele locale. În aceeași zi, CEC a numărat voturile și a anunțat rezultatele alegerilor din 28 martie. Partidul reclamant a obținut 6,01% din sufragii, ceea ce nu era suficient pentru a trece pragul de 7%, necesar pentru a intra în Parlament. Partidul reclamant a contestat rezultatele la Curtea Supremă de Justiție și la Curtea Constituțională, însă fără succes.

În drept: Articolul 3 al Protocolului nr. 1 - *Referitor la noul sistem de înregistrare a alegătorilor:* O bună gestionare a listelor electorale constituie o condiție indispensabilă pentru asigurarea unor alegeri libere și corecte. Exercitarea efectivă a dreptului de fi ales depinde, în mod indiscutabil, de exercitarea corectă a dreptului de a alege. Astfel, omiterea înscrierii unor alegători în lista electorală și/sau înscrierea multiplă a altora ar putea duce nu doar la subminarea interesului alegătorilor, ci și la diminuarea șanselor candidaților de a participa la alegeri în condiții de egalitate și echitate. Prin urmare, există o legătură cauzală suficient de strânsă între dreptul partidului reclamant de a candida la alegerile parlamentare repetate și plângerea sa cu privire la sistemul de înregistrare a alegătorilor. Așa cum s-a menționat în Raportul Misiunii de Observatori în alegeri a OSCE/ODHIR, introducerea unui sistem nou, "activ" de înscriere a alegătorilor a permis CEC să elimine multe erori, să consolideze listele alegătorilor scrise de mână într-o singură bază de date computerizată și să înscrie 145 000 de alegători noi. Deși noul sistem avea câteva lacune, în viziunea Curții, este mult mai important faptul că autoritățile au depus toate eforturile pentru a face alegerile repetate mai corecte. Având în vedere faptul că autoritățile au avut la dispoziție foarte puțin timp pentru a remedia problema listelor electorale haotice (între 25 noiembrie 2003 și 28 martie 2004) și ținând cont de contextul politic "postrevoluționar", ar fi fost excesiv și ireal de a se aștepta la o soluție ideală din partea acestora. Prin urmare, schimbarea neașteptată a regulamentului de înscriere a alegătorilor cu o lună înainte de alegerile repetate nu poate fi criticată în temeiul Articolului 3 al Protocolului Nr. 1. Cât privește întrebarea dacă noul sistem, care a transferat parțial responsabilitatea pentru acuratețea listelor electorale de pe umerii autorităților pe cei ai alegătorilor, era sau nu compatibil cu obligațiile pozitive ale Statelor Contractante de a asigura libera exprimare a opiniei poporului, Statul Georgian, care nu a fost singurul care a optat pentru un asemenea sistem, beneficiază de o marjă largă de apreciere în această privință. În concluzie, sistemul activ de înscriere a alegătorilor nu constituie în sine o încălcare a dreptului partidului reclamant de a candida în alegeri. În circumstanțele speciale ale speței, acest sistem nu s-a dovedit a fi cauza problemei fraudării alegerilor, ci o încercare rezonabilă de a o remedia problema fraudei, fără însă a oferi o soluție perfectă.

Concluzie: *neviolare* (în unanimitate).

Componenta comisiei electorale: Rațiunea existenței unei comisii electorale este de a asigura administrarea eficientă a unor alegeri libere și corecte de o manieră

imparțială, lucru imposibil de realizat dacă acea comisia ar deveni o altă arenă de luptă politică dintre candidații la alegeri. Proportia membrilor comisiei electorale numiți de Președintele Georgiei și partidul său, în număr de șapte membri din cincisprezece, inclusiv președintele comisiei care are votul decisiv, este deosebit de mare în comparație cu alte țări europene. Forțele pro-prezidențiale aveau astfel o majoritate relativă față de reprezentanții altor partide politice în comisiile electorale de toate nivelele. Unei astfel de componente îi lipseau control și echilibru suficient asupra puterii Președintelui iar comisiile electorale nu puteau fi tocmai independente de presiunile politice externe. Cu toate acestea, în lipsa unor dovezi privind existența unor acțiuni concrete de abuz de putere sau fraudă electorală comise în cadrul comisiilor electorale în detrimentul partidului reclamant, nu se poate stabili nicio încălcare a dreptului acestuia de a candida la alegeri. Curtea nu poate constata o violare a Articolului 3 din Protocolul Nr. 1 doar în baza unei alegații, indiferent cât de plauzibile, că sistemul oferea posibilități de fraudare a alegerilor.

Concluzie: neviolare (cinci voturi contra două).

Referitor la privarea de dreptul la vot al alegătorilor din Khulo și Kobuleti: Imposibilitatea alegătorilor din Khulo și Kobuleti de a participa la alegerile parlamentare repetate ținute în baza sistemului proporțional trebuie examinată din perspectiva principiului sufragiului universal. Partidul reclamant era îndreptățit în temeiul Articolului 3 al Protocolului Nr. 1 să se bazeze pe electoratul din Khulo și Kobuleti, indiferent de șansele pe care le avea de a obține o majoritate a voturilor lor. Privarea alegătorilor de dreptul la vot, în special dacă aceasta a fost arbitrară, este de natură să împiedice exercitarea dreptului de a fi ales a unui candidat la alegeri. Curtea nu pune la îndoială veridicitatea susținerilor Guvernului potrivit cărora în secțiile de votare din Khulo și Kobuleti au avut loc nereguli. Sursa îngrijorărilor Curții este, mai curând, faptul că prin anularea rezultatelor alegerilor în acele două circumscripții, CEC pare nu doar să-și fi depășit atribuțiile, ci să și fi acționat fără o acoperire legală corespunzătoare și în lipsa garanțiilor unui proces echitabil. Nici Guvernul și nici CEC nu au prezentat motive relevante și suficiente pentru a explica de ce CEC a ajuns la concluzia că toate rezultatele din cele două districte trebuiau să fie anulate fără examinarea materialelor de la fiecare secție de votare în parte și fără audierea martorilor. În opinia Curții, decizia CEC de a nu face uz de măsurile de investigare prevăzute de Codul Electoral, cum ar fi deschiderea pachetelor electorale și renumărarea voturilor, și anularea rezultatelor alegerilor doar în baza unor acuzații de neregularități în timpul votării, pare să fi fost arbitrară. În plus, după ce nu a reușit să deschidă secțiile de votare pe 18 aprilie 2004, CEC a luat o decizie pripită de a încheia alegerile la nivel național, deși Codul Electoral prevedea o perioadă de optsprezece zile pentru finalizarea rezultatelor alegerilor. Ar fi fost mai compatibil cu principiile supremației legii dacă CEC anula alegerile programate pentru Khulo și Kobuleti printr-o decizie clară, motivată și procedural corectă. Ținând cont de obligațiile pozitive ale Statului și de importanța principiului sufragiului universal, Curtea nu poate accepta interesul legitim de a avea un Parlament nou ales "la un interval rezonabil" ca o justificare suficientă pentru incapacitatea sau lipsa de voință a Statul pârât de a lua măsuri rezonabile suplimentare cu scopul de a face posibilă votarea pentru 60.000 de votanți ajarieni (care reprezintă circa 2.5% din numărul votanților înscriși din țară) după 18 aprilie 2004.

Concluzie: violare (în unanimitate).

Articolul 14 coroborat cu Articolul 3 al Protocolului Nr. 1 - În lumina tuturor materialelor aflate în posesia sa, Curtea nu a găsit nicio dovadă care ar fi putut sugera în mod discutabil că mecanismele electorale contestate - sistemul de înscriere a alegătorilor și componența comisiilor electorale - sau evenimentele care au avut loc în Khulo și Kobuleti au fost îndreptate exclusiv împotriva partidului reclamant și nu au afectat restul candidaților care au participat la acele alegeri.

Concluzie: neviolare (în unanimitate).

Articolul 41 - Constatarea unei violări constituie în sine o reparație echitabilă pentru dauna morală suferită.

© Consiliul Europei/Curtea Europeană a Drepturilor Omului
Acest rezumat redactat de Grefă nu obligă Curtea.
Apăsați aici pentru [Notele de informare referitoare la jurisprudență](#)

© Consiliul Europei/Curtea Europeană a Drepturilor Omului, 2012.

Limbile oficiale ale Curții Europene a Drepturilor Omului sunt engleza și franceza. Această traducere a fost efectuată cu sprijinul Fondului Fiduciar pentru Drepturile Omului al Consiliului Europei (www.coe.int/humanrightstrustfund). Ea nu obligă Curtea, care, de altfel, nu își asumă nicio responsabilitate pentru calitatea acesteia. Ea poate fi descărcată din baza de date a jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului HUDOC (<http://hudoc.echr.coe.int>) sau din orice altă bază de date căreia HUDOC i-a transmis acest document. Traducerea poate fi reprodusă în scopuri necomerciale cu condiția ca titlul cauzei să fie citat în întregime împreună cu indicația de mai sus privind drepturile de autor și referința la Fondul Fiduciar pentru Drepturile Omului al Consiliului Europei. Orice persoană care intenționează să utilizeze fragmente din prezenta traducere în scopuri comerciale este rugată să contacteze adresa următoare: publishing@echr.coe.int

© Council of Europe/European Court of Human Rights, 2012.

The official languages of the European Court of Human Rights are English and French. This translation was commissioned with the support of the Human Rights Trust Fund of the Council of Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). It does not bind the Court, nor does the Court take any responsibility for the quality thereof. It may be downloaded from the HUDOC case-law database of the European Court of Human Rights (<http://hudoc.echr.coe.int>) or from any other database with which the Court has shared it. It may be reproduced for non-commercial purposes on condition that the full title of the case is cited, together with the above copyright indication and reference to the Human Rights Trust Fund. If it is intended to use any part of this translation for commercial purposes, please contact publishing@echr.coe.int.

© Conseil de l'Europe/Cour européenne des droits de l'homme, 2012.

Les langues officielles de la Cour européenne des droits de l'homme sont le français et l'anglais. La présente traduction a été effectuée avec le soutien du Fonds fiduciaire

pour les droits de l'homme du Conseil de l'Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). Elle ne lie pas la Cour, et celle-ci décline toute responsabilité quant à sa qualité. Elle peut être téléchargée à partir de HUDOC, la base de jurisprudence de la Cour européenne des droits de l'homme (<http://hudoc.echr.coe.int>), ou de toute autre base de données à laquelle HUDOC l'a communiquée. Elle peut être reproduite à des fins non commerciales, sous réserve que le titre de l'affaire soit cité en entier et s'accompagne de l'indication de copyright ci-dessus ainsi que de la référence au Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme. Toute personne souhaitant se servir de tout ou partie de la présente traduction à des fins commerciales est invitée à le signaler à l'adresse suivante : publishing@echr.coe.int